۱۸۹۵ء
اسٹار پریس گورکھپور

تقریظ از جناب منشی سنت لال صاحب متخلص بہ تنبر وکیل عدالت و ممبر میونسپل بورڈ گورکھپور برادر مصنف کتاب ہذا کہ از حروف اول ہر شعر تاریخ طبع کتاب ہذا ظاہر می شود

حروف	بسم اللہ الرحمن الرحیم		اعداد
ہ	ہمہ حمد شایان آن کبریاست	کزو قالب آدمی را بہاست	۵
س	سزد بندہ را کو بود بندہ وا	ستایندہ ذات پروردگار	۶۰
ک	کسے کو نیارد ز معبود یاد	بگو کز وجودش نشانے مباد	۲۰
ن	ندانم کنم چون ادائے سپاس	کہ او برتر است از گمان و قیاس	۵۰
د	دل و دانش و فہم و عقل و خیال	مرا جملہ بخشیدہ ذو الجلال	۴
م	مگر حیف یارائے تحمید نیست	جز از عفو تو ہیچ امید نیست	۴۰
ن	نہ نیک اعتقادم نہ کردار نیک	نہ رفتار نیک و نہ گفتار نیک	۵۰
ب	بہ غفلت ہمہ عمر بسر کردہ ام	برین قول غالب نظر کردہ ام	۲
ب	بہ بخشائے برناکسے ئے من	تہی دست و درماندہ ام وائے من	۲
ب	برادر کہ مارا ز جان بہتر است	تنم را وجودش بجائے سر است	۲
ا	ازو ہست مارا ہمہ کاروبار	ازو ہست سرمایہ افتخار	۱
ا	ازو در جہان نیکنامی مراست	ازو پایگاہے گرامی مراست	۱
ا	ازو جملہ فرخندگی ہائے من	کہ از ہمت او است ملجائے من	۱

مجھسے بڑھکر ہرا عزیز مجھے | منشی سنت لال عنبر ہے

اور جو کہتے ہین پڑے بھائی | خلق مین کون اُنسے بڑھکر ہے

دل مین ہین سلسلے تصوف کے | شکر خالق سدا زبان پر ہے

عنبر ایک روز لائے میرے پاس | ایک تحفہ جو سب سے بہتر ہے

اور اس طرح مجھسے فرمایا | یہ مناجات ہفت پیکر ہے

لطف آیا جو اُسکے پڑھنے مین | سچ تو یون ہے بیان سے باہر ہے

مین نے پڑھکر اُسے کہا آمین | ہے یہی لفظ جو مقرر ہے

ہاتف غیب سے ندا یہ رہی | فکر تا حق کی تجکو مضطر ہے

ہو مناجات ہفت پیکر سے | لفظ آمین ختم تو بہتر ہے ۱۳۱۲

قطعہ تاریخ طبع از جناب منشی محمد حسن صاحب متخلص بہ عجیب گورکھپوری

آئی صورت مین ہی ہفت پیکر عجیب | کرے جو اُسے ورد ہو خوش نصیب

ہوئی جب مجھے سال فصلی کی فکر | تو دل بول اُٹھا عجیب و غریب ۱۳۱۲

غلطنامہ مناجات ہفت پیکر

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۲	۳	برگسے جیسے	برگ وچہ جیسے	۳۲	۱۲	باالطافت	بالطافت
۲	۶	سیا	سیار	۴۳	۱۲	لبشناسم	نشناسیم
۱۲	۹	ما	با	〃	〃	شفقیت	شفقت
۱۹	۱۱	مردن	بردن	۴۹	۳	یاد نہان	یاد تو پنہان

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اے خدائے من پناہِ دو جہان | از تو روشن گشت این کون و مکان
اے کہ تو ہر قلب را ایمان دہی | اے کہ تو گم گشتہ را عرفان دہی
اے کہ تو ہر درد را درمان دہی | اے کہ تو درماندہ را سامان دہی
تو مرا آوردی از کتمِ عدم | تا نہادم من درین ہستی قدم
من ز سودائے کہ در دل داشتم | جملہ در بازار لطفت یافتم
انچہ مے بایست ما را دادۂ | روز و شب بر بخششم آمادۂ
دادۂ یا رب تو ما را چشم و گوش | نیز دادی حلم و دانش عقل و ہوش
دست و پا دادی پئے رفتار ما | این زبان ما پئے گفتار ما
دادۂ دل اندر و رازِ نہان | زانکہ ہستی کارساز دو جہان
مشک اندر نافۂ آہو دہی | مشک نافہ را چنین خوشبو دہی
از زمین تیرہ آری آب و نان | تا ازو تازہ شود ہر روز جان

آب و نان را تو ز حکمت خون کنی — نیز از خون جسم را گلگون کنی

خون ز حکمت می شود شیر سپید — گر تو اے خواهی بر آرد بار بید

برگ چوبے را کنی سبز و چمن — بیکسے را پیشوائے انجمن

خار را گل میدهی گل پر ز بو — از ثنا میت بر زبان ها گفتگو

سبزهٔ شیرین دهی انگور را — شهد خالص میدهی زنبور را

چرخ دوار از برائے ما رود — انجم سیّار از برائے ما رود

آفتاب و ماهتاب و ابر و باد — می دوند این ها پئے ما شاد شاد

روز بهر سیر و تفریح من است — شب برائے عیش و آرام تن است

این زمین بس فراخ و برد بار — روز می آرد ز حکمت برگ و بار

سبزه زار و کوهسار و دشت و راغ — از برائے ما تو کردی کشت و باغ

تو همه را رزق و توشه میدهی — هر شجر را برگ و خوشه میدهی

استخوان را میکنی نخل بزرگ — مور از تو می شود چون پیل سترگ

کوه گردد از تو یک بشکسته کاه — ذره از تو می شود مانند ماه

تو کهن پوسیده را از نو کنی — تو گدایی را توانگر میکنی

این گل رعنا و پر بوی و نگار — از پی ما کرده باغ و بهار

میوه هاے خوشگوار و پر ز مغز — از براے ما تو کردی نغز نغز

بر زمین فرش زمردگون زتست — برگ گوناگون و بوقلمون زتست

لایق هر کس دهی آب و هوا — از براے درد و هر بیماری دوا

تاکه باشیم من خدایا در امان — میرسد امداد ما را هر زمان

شد بزرگ این آدم خاکی زتو — از فلک بگذشت در پاکی زتو

یک پیاده از تو میگردد وزیر — مفلسی بے مایه را سازی امیر

شکر این انعام هاے بے شمار — چون توانم کردن اے پروردگار

از حسد وز نخوت و کبر و غرور — تو مرا از معصیتها دار دور

از شر شیطان و شر ظالمان — یا الهی الامان و الامان

دوستانم را تو با من کن شفیق — دشمنانم را به لعنت ها غریق

هیچ کس یابد نه رنج از دست من — کن به نیکی ها تو بند دست من

تو مرا محفوظ دار از دشمنان ‌ ‌ ‌ تا نگهدار از بد شان دست و زبان

گفتگوی من چو نیکان می شود ‌ ‌ ‌ این دل من سوی هر بد می رود

میوه کو در نظر رنگین تر است ‌ ‌ ‌ وقت خوردن ترش هم سنگین است

قول و فعل من چو آن میوه شده است ‌ ‌ ‌ بدسگالی ها مرا شیوه شده است

ظاهر من چون نمی گیرند عیب ‌ ‌ ‌ باطن من تو همی دانی ز غیب

میوه پخته کنی تو خام را ‌ ‌ ‌ نیکنامی می دهی بدنام را

میوه ترش از تو شیرین می شود ‌ ‌ ‌ میوه خام از تو رنگین می شود

فعل ما را تو به نیکی کن بدل ‌ ‌ ‌ تا نیفتم از بدی ها در خلل

حاسد و بدگوی و بدخوی جهان ‌ ‌ ‌ آنکه بکشایند بر نیکان زبان

بر دل من طعنه های این گروه ‌ ‌ ‌ کن چنان که قطره باران به کوه

چون نه می ماند مرا راه گریز ‌ ‌ ‌ می دود لطفت سوی ما تیز تیز

چونکه عاجز می شویم در راه جو ‌ ‌ ‌ پیش ما خضر همی آید ز تو

نیست نزدم هیچ نقد بندگی ‌ ‌ ‌ یافتم از زندگی شرمندگی

تو مرا شرمندهٔ خود خویش دار ... عفو خود را مرهم این ریش دار

تو مدد کن که حکیم حاذقی ... نیک و بد را بی تکلف رازقی

مقبلان را نیست مجبوری ز تو ... کی بود خاص ترا دوری ز تو

نیست ما را جز عنایات تو حل ... تا کنم من یک قدم در کار نقل

گرچه هستم من گنهگار و فجور ... روز و شب باشم همی در مکر و زور

شرم دارم از لسان مردمان ... روی خود را چون نمایم با کسان

جز عنایات تو ما را نیست کس ... کی بود بر حال من فریادرس

چونکه بنده می شود مجبور تر ... می‌کنی بر وی تو از رحمت نظر

گر خطا آمد ز من تو در گذار ... هست نام پاک تو آمرزگار

تو مکن رنجم خدایا از غمی ... تو مرا بسیار در دست کمی

گر نمی داریم ما حسن تمیز ... دست گیر ما تو باشی ای عزیز

راه مردن سخت و هم دشوار تر ... تو مرا آسان بکن راه سفر

چونکه در دنیا تو کردی نیکنام ... دار در عقبا مرا هم شادکام

از خیالِ نفع وهم نقصان ما　　ملتفت گردد همیشه جان ما

تو مرا در یادِ خود کن مستقل　　گرچه من فرمان نه بردم تو بهل

تو مرا در یادِ خود قایم بدار　　سایهٔ الطاف خود دایم بدار

تو مرا بر دیگرے مایل مکن　　خاطرم را غیر خود مایل مکن

چشم ما را جود و احسانِ تو بس　　چشم من هرگز مکن بر دست کس

دست ما را دار بر دستِ کسان　　آبرو ده تو مرا در دو جهان

گرچه ما داریم بس جرم و قصور　　تو مرا یارب مکن از خویش دور

بنده پیشِ تو گنهگار آمده　　نام تو ستار و غفار آمده

گر کنی مقبول ما را یا که رد　　جز درِ تو سر کجا خواهیم زد

جز درِ تو نیست ما را چارهٔ　　رحم کن یارب تو بر بیچارهٔ

چونکه درد را دوا پیدا شود　　بندهان از لطف عامت وا شوند

من کنون از درد رنجوری خویش　　روز و شب دارم خدایا سینه ریش

درد ما را زود تر درمان بکن　　نیم جانے را تو یارب جان بکن

غفلت و گستاخی و تقصیر ها — در دعا هم می کند تاثیر ها

مقبلی از رفتنِ بی راه نیست — ورنه دستِ فیضِ تو کوتاه نیست

من درین تا کی رسد بانگم بگوش — کی بیاید نغمهٔ بخشایش بجوش

هم ز فضلِ خویشتن ای مهربان — دار هان ما را تو از دردِ گران

گر نمی سازی دعای من قبول — مردمان دانند ما را بوالفضول

نقرهٔ خالص بود با هم یکی — ضرب خود دارند هر شاهنشهی

جمله سکه را با آتش چون نهم — تا نشانِ وحدتِ نقره دهم

این چنین شد مذهب و ملت خلاف — لیک در باطن نباشد اختلاف

ترک و ایرانی و چینی هندوی — زابلی و کابلی و غزنوی

جمله ز اقلیم شمال و مغربی — جمله مخلوقِ جنوب و مشرقی

در زبانِ خود دعا ها می کنند — در زبانِ خود ثنا ها می کنند

اندرین معنی بگفته مولوی — آنکه او سفته است دُرِّ مثنوی

هندیان را اصطلاحِ هند مدح — سندیان را اصطلاحِ سند مدح

تو دعا ہائے جملہ مخلوقات خویش / می پذیری و نہی مرہم بہ ریش

قلب می بایست و سوزِ اندرون / نیست حاجت بالباسِ زرد گون

نیست حاجت بہ کمر زنّار را / نیست حاجت جامہ و دستار را

اندرون پُر باید از سوز و گداز / نیست حاجت با نمائیش از نماز

نیست حاجت با ازار و با عبا / نیست حاجت با کمر بند و قبا

نیست حاجت کہ بود صاحب نژاد / نیست حاجت کہ بود عالی نہاد

نیست حاجت کہ بود شاہِ جہان / نیست بے وقعت دریجا پاسبان

ہر کہ خواہد تا بیاید بے خطر / نیست اینجا حاجب و دربانِ در

ہر کہ می آید باخلاصِ درون / وز خطا ہائے خویش گشتہ سرنگون

تو کنی او را بہ لطفِ خود قبول / گرچہ چل سالش گزشتہ در فضول

بر درِ تو آمدم من با امید / از درِ تو چون شوم من ناامید

دار ما را در پسِ خاصانِ خویش / لطف و احسانِ تو باشد بیش بیش

تمام شد

بسم الله الرحمن الرحیم

ستایش سزاوار یزدان پاک — ازو ایست آب آتش و باد و خاک

خداوند ماه و خداوند مهر — خداوند این هفت گردان سپهر

ازو گشت پیدا زمین و زمان — ازو هست پیدایش انس و جان

بلند آسمان و زمین فراخ — ازو گشت صحرا و ایوان و کاخ

زمین و زمان و مکان آفرید — درین قالب خاک جان آفرید

پی ستر پوشی هر مرد و زن — زپنبه درست آمده پیرهن

کلاه و گلوبند و سربند ساخت — ازار و قبا و کمربند ساخت

ازو پرنیان گشت و دیبا ازو — شده جمله پوشاک زیبا ازو

قبا کرد از خاصه و از حریر — که پوشند شاه و امیر و فقیر

شده بستر و نیز بالین شده — هم از لطف او فرش و قالین شده

زکرم آرد ابریشم پرنگار — صدف را دهد لولو آبدار

بہ ہر ذرہ داد ہست او رنگ را — دہد لعل و فیروزہ او سنگ را

دہد لعل و گوہر ز دریا و سنگ — زمرد از و یافتہ آب و رنگ

از و گشت الماس را آب و تاب — از و گشت یاقوت را رنگ و آب

ہم از زر و از گوہرِ آبدار — ز یاقوت رخشندہ و چہ نگار

ز مرجان و ہم از عقیقِ یمن — فرا ہم نماید پے زیب تن

ز اسپ و ز ہیل و ستور و شتر — از و گشت از قاف تا قاف پر

ز قدرت ہمہ رام گشتہ مرا — پے بار در دام گشتہ مرا

از و گشت کشت و از و گشت باغ — کہ دارم ز گلہا معطر دماغ

ز اقسام گلہا کہ می آرد او — دگر گونہ رنگ و دگر گونہ بو

ہمہ باغ را پر کند از درخت — دہد میوہ نرم از شاخ سخت

درختان بستان را باغبان — دہد آب و دارد نگہ ہر زمان

و لیکن نباشند با آب و تاب — اگر باغبان نگذارد ز آب

درختان صحرا و بر کوہ و سنگ — ز الطاف او سبز دارند رنگ

ز احکام او سبزه خاکسار — برین جور هامنگ دارد نه عار

به امرِ خویش می بالد او دمبدم — به تعمیلِ حکمش ز سر تا قدم

فراخی دهد مفلسِ تنگ را — کند افسرِ لشکر او لنگ را

ز چوپان کند شاه کشورستان — شود ابلهے از وے اهلِ زبان

ز قدرت دهد بال و پر مرغ را — رسد قسمتِ روز سیمرغ را

دهد قسمتِ روز با لنگ و کور — که نه کسب دارد نه بازو و زور

خورد قسمتِ خویش آن اژدها — که جنبش نباشد مر او را ز جا

به کوه و به صحرا به کشت و به راغ — رساند خورشش با غلیواز و زاغ

به دشت و بیابان دهد با پلنگ — رساند به آبِ روان با نهنگ

به وقتیکه تقسیمِ روزی کند — نه دشمن شناسد نه نیک و نه بد

یتیمی شود پیشوای گروه — شود ریگ صحرا ز لطفش چو کوه

ز تخمی برآرد درختی کلان — یکی را کند سرگروهِ یلان

بزرگی دهد با یکی خادمی — یکی را به ملکی کند حاکمی

یکی را کند پادشاه جهان — که باشند مردم از و در امان

توای داور کردگار جهان — ز تو نیست مخفی نهان و عیان

تو بخشی به رحمت گناه مرا — به انعام خود کن نگاه مرا

همه روز باشم به تحصیل مال — شب آمد شدم در پی خط و خال

همه روز در فکر خوردن گذشت — همه شب به آرام بردن گذشت

غذاهای پاکیزه و دل پسند — چه نان و چه روغن چه شیر و چه قند

کباب پسندیده مرغ و بره — ابقولات و اقسام های تره

همه میوه شیرین ز شهد و شکر — به بوسته و به لذت به از یک دگر

همه هرچه آنگه که خواهد دلم — تو از فضل خود میرسانی بهم

بهشت است که در خاطر آید مرا — به چشم به خوانم نماید مرا

بدین بخشش و جود و اکرام تو — به غفلت نگیرم گهی نام تو

بدانیم بخشنده ما توئی — به خاطر مداریم نقش دوئی

کرم های تو کرد ما را دلیر — که باشم به آرام تن خفته سیر

بدانم ترا آنکه هستی رحیم — به یک لحظه بخشی گناه عظیم

چو جرم من آید گهی در شمار — گران باشد عفوی تو ای کردگار

نگردان مرا خوار نزد کسان — تو یاری دهی با کسان و مهان

به چشم و هم پیش عزت بده — به من از کسان بار منت منه

تو دانی که قول به ناکسان [illegible] — مرا می نماید چو گرز گران

تو دانی که داریم قلب رقیق — به الطاف خود باش با ما شفیق

مرا شرمساری بده [illegible] — تو باشی به انعام خود مهربان

کسانیکه او پیش سلطان روند — ز اول رضا جوی دربان شوند

شد او را چه در پیش سلطان گذر — از امید از [illegible] شد منتشر

ز تو آنچه خواهم بگویم به راز — ندارم ز تو خوف ای بی نیاز

خوش است آن زمانیکه در روزگار — ز تو هر چه آید مرا کردگار

ترا اکرام بر من چنان می کنی — که بایست ما را احسان [illegible]

کسی را هر آنکس که می پرورد — ورا دور دار از افعال بد

دهد رزق وهم ناز بردار د او | گناهش ببخشد چو بنده آرد او

بدین ناز و نعمت چو دارد مرا | بدست کسی چون سپارد مرا

همی دارم امید ای کردگار | که پیش کسی تو مکن شرمسار

چو نامید گشتم ز برنا و پیر | فکندم سرم بر درت ناگزیر

مرا بود و انعام و لطف تو بس | مکن حاجتم را تو بر دست کس

ندارم ز سرمایه بندگی | به غفلت بسر کرده ام زندگی

رها کن تو ما را ز درد و بلا | که در رنج و سختی شدم مبتلا

هر آنچه ز دست خود آنچه خواهی بکن | ز دست تو ما را نباشد سخن

ز اعمال ما ئی بد و پر قصور | به احسان و الطاف خود دار دور

تو ما را به گرد سیاهی مکن | سپید شود رو سیاهی مکن

بعمرم چهل سال بگذشت و شش | بکار جهان مانده در کشمکش

همه روز باشیم در این و آن | پراگنده خاطر ز کار جهان

همی بود قوت اجتناب | ز کردار فعل بد و ناصواب

چهل سال و بیشش معصیت کرده ام / به غفلت همه عمر خود برده ام

همه روز در معصیت دیده / ز الطاف خود عیب پوشیده

تو از رزق گاهی نه کم کرده / اضافه بر او دمبدم کرده

اضافه چه باشد هم از لطف خویش / رسانی تو ما را ز اندازه بیش

همی دانم ای کردگار جهان / که چون کار شد سخت بر بندگان

بسوی تو مانند طریق گریز / نه حاصل بود دستگاه ستیز

تو از لطف خود میرهانی ز بند / بانعام و احسان کنی بهره مند

چنین گفت فردوسی خوش بیان / که دارد به جنت ز لطفت مکان

چو بر بندگان کار گردد دراز / خداوند گیتی گشایدش باز

گنهگارم و آمدم با امید / چگونه نه شوم از درت ناامید

همیشه توئی حاجتم را پناه / بلطف تو اکنون بدارم نگاه

کنون ای خداوند گردان سپهر / گه آمد که بینی سوی ما به مهر

تمام شد

بسم اللہ الرحمن الرحیم

خداوندا تو کردی خاک را پاک
تو دادی دردِ دل در قالبِ خاک

تو آوردی زمین و آسمان را
بیادِ خویش دادی ذوقِ جان را

زخاک و آب آوردی تو دل را
شرابِ عشق دادی جامِ گل را

چو زان می جرعہ افتد بر افلاک
بسوزد پاک و ہم گردد ہمہ خاک

اگر این آب و گل شد حاملِ او
ازین می میشود سرخوش دلِ او

پسند آمد ترا این صورتِ خاک
کہ او بگذشت در عزت ز افلاک

بزرگ این صورتِ خاک از ملک شد
بلندی یافت برتر از فلک شد

جمال و حسن بخشیدی تو با گل
ز تو در عشق شد شوریدہ بلبل

تو کردی شمع را پر نور پیدا
کہ پروانہ بگشت است شیدا

چہ شیدا بلکہ او در باختہ ہوش
بسوزد خویشتن را از سر جوش

ز تو مجنون شدہ در عشق ماہر
ز تو گردیدہ حسن و عشق ظاہر

ز تو دارند مردان وجد و حالے | خوشی آرند بر خاطر ملالے

به عشق تو بداده جان و تن را | بیادت چاک کرده پیرهن را

بیادت غرق گشته در ثنا ها | بدست جان شده محو دعا ها

ز توفیق آید در ثنا حاجت | تو مے باشی پناه جمله حاجات

ز توفیق می آید ثنا را | شود هر دست می خیزد دعا را

ز تو هر لحظه می یابند راحت | روا از تو شود هر لحظه حاجت

چو می خواهی دهی از لطف یارے | بباید از تو ما را سهل زارے

چو آید بندگان را کار دشوار | شود لطف و عنایات تو غمخوار

تو دادی بندگان را خاکساری | تو دادی بندگان را عجز و زاری

تو آموزی مرا معنی نوشتن | تو آموزی مرا الفاظ بستن را

زبان طوطی شکر بیان را | بیاموزی تو زاغ بد زبان را

تو آموزی به ابله شاعری را | به مفلس میدهی تو افسری را

بنادان میدهی تو عقل و ادراک | کنی از لطف خود ناپاک را پاک

خراب و خسته گردد شاد از تو | ز ویرانه شود آباد از تو

چو ویرانه ز تو دشت باغ و گلشن | شب تیره ز تو هم روز روشن

ز تو گم گشته می آید بجائے | شود گمراهی از تو رہنمائے

گدائے را کنی تو بادشاہے | دہی از لطف خود اعزاز و جاہے

ز فضل تو شود یک ذره چون هور | ضعیفے گردد از تو صاحب زور

ز لطف تو شود زندیق شاغل | کنی در حلقه خاصان تو داخل

گنهگار از تو گردد عارف دہر | شود از قدرتت شهد و شکر زہر

تو ہستی مالک و ہم خالق من | ز تو هر روزی رسد ای رازق من

ز تو هر درد را آید دوائے | ز تو هر فرد را آید غذائے

تو کردی دانه ها از جو و گندم | کنی پیدا ز نان از بہر مردم

نوشتی تو بهر دانه نامش | که می آید بهنگام طعامش

کجا خود شکر انعامت گزارم | چگونه لطف و احسانت شمارم

اگر هر موے تن گردد زبان ها | نمی دارم یارائے بیان ها

تو می دانی ترددها که دارم
فضول است آنکه او را بنگارم

تو مے دانی ضمیر بے زبان را
تو می دانی دل پیر و جوان را

تو می دانی ضمیر مار و هم مور
تو می دانی ضمیر شیر و هم گور

تو می دانی دل مرغ و بهایم
رسانی مرهمے بر ریش دایم

تو زایل کن ترددهاے ما را
تو تسکین میدهی شاه و گدا را

رسانی مرهم ریش دردمندے
تو مے دانی که من از درد چندم

سگے کو گم شود از مالک خویش
همی گردد بهر در با دل ریش

بهر جائے که او گردد بزاری
بود در بیقراری و بخواری

خورد از دست طفلان سنگ هم چوب
دوان مردم بهر سو باز و کوب

سگان پویان پسش اگو بی درزن
گرفته دست و پاے و گوش و گردن

ز زخم ناخن و دندان خونخوارے
شده مجروح و از جان گشته بیزار

چکان خون از سر و گردنش چاک
شده هر زخمهایش چاک در چاک

بهر سو می دود از درد بیتاب
بزاری و بخواری چشم پر آب

نمی یابد کسے را دوست و غمخوار ‌ ‌ کہ از رحمت بہ بیند حالت زار

رہاند مر ورا از دست طفلان ‌ ‌ نہد مرہم ورا بر زخم دندان

بہ مجبوری ندارد طاقتِ جنگ ‌ ‌ تلاش بیکار از چوب و ہم از سنگ

نہ در تن قوتِ جنگ و ستیزش ‌ ‌ نہ از سوئے ورا راہِ گریزش

نہ روئے ماندن و نہ پائے رفتن ‌ ‌ نہ خاموشی نہ او را جائے گفتن

چو آن سگ از تو من ہم گشتہ ام گم ‌ ‌ ہمہ جستنا نم شہر در شہر نان دم ہلا

نمی گذرد خیالِ من بہ آن راہ ‌ ‌ کزان گم گشتہ ام حیران شدم آہ

ز سعی خود توانم کے رسیدن ‌ ‌ مقام و جایگاہ خویش دیدن

یقین دارم کنی تو یاد از من ‌ ‌ نہ بودی تو گہے ناشاد از من

ز یادِ تو بہ خاطر شاد باشم ‌ ‌ بیادِ تو ز غم آزاد باشم

بیادت گشت رنج و غم ز دل دور ‌ ‌ بیادت گشت زنگارم ہمہ نور

بیادت شادمانی شد غلامم ‌ ‌ بیادت شد مئی عشرت بجامم

بیادِ تو ہمیں در ترک تازم ‌ ‌ بیادِ تو ہمی بر خویش نازم

بیاد تو به قفس اندر در آییم ‌ ‌ بیاد تو چو مستان می سرایم

بیاد تو همین بر خویشتن بالم ‌ ‌ بیاد تو همینا در وجد و حالم

بیاد تو خبر از تن ندارم ‌ ‌ بیادت یاد بیگانه ندارم

بیادت گشته چون مستان بیهوش ‌ ‌ بردم من سوی صحرا از سر جوش

بیادت تنگ گشته جامه بر تن ‌ ‌ بیاد تو فدا جان و دلِ من

همی خواهم ز تو است داد من ‌ ‌ که تا باشد به من این جامه تن

دلِ ما را فراموشی نه باشد ‌ ‌ ز ذکر و یاد خاموشی نباشد

همین خواهم که تا روز قیامت ‌ ‌ تو داری اعتقاد من سلامت

مرا گردِ خطاها تو گردان ۱۰ ‌ ‌ همین باشیم مثل بید لرزان

ز دستِ عیب تو روزی سیاه ‌ ‌ ز لطفِ خویش بر من مهربان باش

ز دستِ عیب کردی کار و بارم ‌ ‌ ز لطفِ تو همی امید دارم

نمیدارم تاب و صبر در دل ‌ ‌ نگردد ز الفاظم تو حاصل

ز دلِ بیتابی من دور گردان ‌ ‌ سیاهی را به دل از نور گردان

ز کرده‌های بد من تو نه خوشی … گناه آمد ز من تو عیب پوشی

نیست بر من ترا منت کس … مرا احسان دهم انعام تو بس

نگاهم را به جود خاص خود دار … باحسان کسان هرگز مکن خوار

مرا محفوظ دار از هر بلا ها … برحمت دور دار از من خطا ها

چهل سالم گذشت و ششم از آن پی … تهی دارم به یک جو نیست کس

بالطاف و باکرام تو بودم … باحسان و بالطاف تو بودم

شبی بگذشت و باقی مانده زان کم … سپیده ما را مکن پیش کسی خم

بجود و لطف و احسان تو باشم … باحکام و لطف فرمان تو باشم

چو آید بر دل من صدمه از پیچ … با مداد آید الطاف تو با گنج

بجز تو کیست تا ما را رهاند … رهانیدن که داند کی تواند

بسر ما را به نزد مرد مغرور … مرا هم از تکبر دار تو دور

شده از غفلت من راه پنهان … شدم از کرده خود من پشیمان

تو از راه خطا ما را نگهدار … کنون از معصیت ما را بر آر

مرا از بار محنت تو رهانی | تو احوال درد و غم را بدانی

گذشته روز و شب در قیل و در قال | شده این عمر من ضایع بیحال

پی تحصیل زر کردم غلامی | نکردم فکر بهر نیکنامی

بسی بگذشت در خواب و بغفلت | کنون تو دستگیری کن به رحمت

مرا تو در پی خاصان خود دار | اگرچه ما خطا کردیم بسیار

شنیده استم که در روز قیامت | گنهگاران چو از شرم و ندامت

هرگاه هست رسند از حد پشیمان | دل صدپاره و بر خویش لرزان

بهمراه بندگان دار رهائی | بمقصود دل ایشان رسانی

چنین گفت است مولانای جامی | که او برد است گوی نیکنامی

گناهانم اگر از حد برون است | هزاران بار زان لطفت فزون است

گناهانم چه باشد پیش لطفت | تو پوشی عیب من از مهر و رحمت

بالطاف تو من امید دارم | باکرام تو چشم خویش دارم

تمام شد

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا جمله سزاوار تست | بنده بیچاره خطاوار تست

از در تو یافته تقدیر او | از در تو یافته تدبیر او

می شود او از کرمت پادشاه | یافته او از در تو عز و جاه

این همه توفیق که می یابد او | چون شه درگاه تو بشتابد او

چونکه تو از لطف بدو می نظر | عزت و حشمت تو دهی سربسر

بی طلب او تو دهی شیر را | تا دهی قوت و تدبیر را

چونکه ز الطاف تو دندان دهی | از پی او روغن و هم نان دهی

دست ورا سعی دهی و پا دهی | بهر سکونت تو ورا جا دهی

سید هی از لطف دماغ و بصر | تا که بالطاف تو دارد نظر

از کرم خود همه سامان دهی | در دل او نور ز ایمان دهی

جان و دلش مایل خود می کنی | دور ز هر نیک و ز بد می کنی

در طلبت گشته ز خود بی خبر — نیست درا فکر ز خیر و ز شر

در دل او گشته مذاق دگر — لوح دلش راست سیاق دگر

این همه چون بی طلب او دهی — وهبه ام از تو رسد او راهی

بنده چه بیند در الطاف باز — چون نه کند دست دعا را دراز

نیست درا جز تو رسی دیگری — نیست درا رهگذری دیگری

از در تو بنده چگونه رود — کیست کسی تا مدد او کند

چون نکنم سجده به سوی تو من — یافته ام از تو سر و چشم و تن

سجده چه باشد دل و جانم فدا — این دهن و نطق و زبانم فدا

گفتن حمد تو محالم نبود — بهر بیان پر و بالم نبود

از ره اکرام تو دادی دهان — در دهن من ز تو آمد زبان

داده توفیق ثنای خودم — تا ز ثنای تو مشرف شدم

گرچه ندانم ز غلط یا صحیح — چون تو پسندی همه باشد فصیح

کیست گیاهی بسخا بان باغ — همسری کبک نیاید ز زاغ

کبک قدم می نهد از حسن و ناز / زاغ کجا شد که کند پا دراز

گل شده مغرور به حسن و جمال / یافته است او ز تو رنگ کمال

کیست گیاهی که مقابل شود / شرم و حیا پیش دلیلش می دود

گرچه گیاه است بغایت ذلیل / آمده از حکم تو او ای خلیل

می خورد از بهر شفا آب او / فرش زمین گشته پی خواب او

دیده ام او را بیابان در ریگ / هست میان ریگ چو شعله دیگ

از تپش مهر نفس دارد او / زانکه ز تو لطف و کرم دارد او

تو ز عنایات بداری خیال / ناز کند گرچه ندارد جمال

هر که درین دیر خرابات او / چاره نمی دارد و سنی آمد

نیست ورا حسن و جمال و شعور / گشته از و جامه خلایق نفور

تو ز ره لطف بداری نظر / زانکه ورا نیست بجز تو دگر

هست امیدم که قبولم کنی / جز تو مرا نیست کسی ای غنی

گرچه مرا نیست کمال و جمال / از تو امید است مرا ذوالجلال

مهر لطف وجود تو ما راست ناز	بر کریم است مرا ترک نیاز
گرچه مرا خوار بدانند و خس	در لطف خود دل شمارند کس
ما با امید تو نداریم غم	لطف تو بینیم چو با دست بدم
نیست با امید تو ما را خبر	از تن و از جامه و از پا و سر
نیست با امید تو ما را خیال	از زر و از گوهر و از گنج و مال
ما با امید تو نداریم رنج	ما با امید کرمت نغمه سنج
بنده چو بیند ز خداوند خویش	لطف و عنایات ز اندازه بیش
کی بتواند که چو یک لمحه او	غافل و صابر بود از جستجو
نیست مجالم که کشایم زبان	صبر نیاید که بدارم نهان
حمد تو از شوق بگوییم ز دل	لطف همی آید و پوییم ز دل
این زر و نقره ز تو شد ارجمند	جمله خلایق پی او مستمند
داده از لطف ورا عز و جاه	یافته او جای بر فرق شاه
گرچه بود او بمثال سفال	از کرمت یافته است این کمال

از کرامت قاضی حاجات شد — منتظم جمله مهمات شد

در پی او جمله خلایق دوان — گشته پریشان همه پیر و جوان

در پی او جاهل و فاضل روان — در پی او ابله و عاقل روان

در طلبش علم و فن آموخته — در طلبش گشته بر و سوخته

در طلبش آیت قرآن بدست — در طلبش رایت سلطان پست

در طلبش گشته با امید و بیم — در طلبش کرده دل و جان دو نیم

در طلبش چاکر و خادم شده — در طلبش بنده و نادم شده

در طلبش کرده لباس فقیر — در طلبش گشته ضعیف و حقیر

در طلبش خاک بسر می کنند — موی پراگنده بسر می کنند

در طلبش کرده کمر بر میان — در طلبش گشته پریشان زجان

در طلبش سوی زراعت روند — در طلبش سوی تجارت شوند

نعمت دنیا شده حاصل ازو — دار و مدار همه عالم برو

لقمه پسندیده و شیرین دهد — میوه اقسام ازو بر خورند

پارچه هر رنگ از و خوب‌تر ند | هر همه اسباب از وی برند

چون به تامل بنمودم خیال | هست ز زر و سیم خوش و سفال

از کرمت یافت اعزاز او | جمله خلایق شده در جستجو

از کرمت ذره شود آفتاب | قطره نا چیز شود در ناب

سنگ ز تو لعل درخشان شود | هم ز تو الماس درخشان شود

بیش بها گشته ز سیم و زر او | بیش بها گشته یکی از دگر

از در انعام تو دادی بمن | جسم ز خاک و سپه او پیرهن

دانش و ادراک مرا داده | صحن و گلستان و سرا داده

داده زر ها به ترازوی من | از عمل قوت بازوی من

از در الطاف سلامت بدار | قوت بازوی مرا کردگار

تا که بیارم سیم ز بازوی خود | زر بدارم سیم ز بازوی خود

داده از لطف تو جاه و حشم | یافته ام از تو غلام و خدم

داده اقسام سواری بمن | تا که از و باشدم آرام تن

چشم مرا مایل خود کرده | قلب مرا سایل خود کرده

چشم بدارند ز من مردمان | چشم مرا نیست به دست کسان

کرده در خلق مرا نیک نام | گشته ام از لطف تو من شادکام

این همه اعزاز ز تو یافتم | لیک سر خود ز تو بر تافتم

حکم تو تعمیل نکردم ز دل | مانده خجل زانکه دوا نیست به گل

قیمت این عمر ندریافتم | عمر گرانمایه تلف ساختم

عمر چه فکر زر و دولت گذشت | وقت عزیزم پی شهوت گذشت

توبه کنم از عمل زشت خویش | آمده شرمنده دلم بهر درویش

توبه ز بگرفتن گنج کسان | توبه ازان دادن رنج کسان

توبه ازان دیدن مغرور جاه | توبه ازین جاه خدا را پناه

توبه ازان نخوت و گم گشتگی | توبه ازان غفلت [illegible]گی

توبه ازان رفتن راه خطا | توبه ازان کردن ظلم و جفا

توبه ازان دیدن حسن و جمال | توبه ازان رفتن بهر خیال

تو به ازان حکمت تفصیل زر — تو به ازان کردن بیجا لطف

تو به ازان کردن بسی تو عفو — تو به ازان بودن در مکر و دور

آمده ام از ره عجز و نیاز — زانکه تو هستی همه را کارساز

چون تو با عهد از بخوانی مرا — باز بذلت تو برانی مرا

بنده چو من پیش تو آید بسی — نیست مرا جز تو امید از کسی

من به امید تو صنا زم بخویش — گرچه گناه است ز اندازه بیش

مهربان دار تو از لطف خویش — دور نه مگذار تو از لطف خویش

آنچه منم خوب تو دانی مرا — هست امیدم که بخوانی مرا

آمده از بنده خطاهای عظیم — هست امید از در توای کریم

از گنه جسم رهانی مرا — از کرم و لطف ستانی مرا

من ز سر عجز بگویم همین — جرم و خطا نیست من مسکین همین

از کرم خویش سوی من گذر — از کرم خویش بیفگن نظر

تمام شد

بسم الله الرحمن الرحیم

ای که در امر تو سماک و سمک | ای که در حکم تست جن و ملک

برتری داده به عرش برین | هم تو گسترده چو فرش زمین

سربلندی ز تست این افلاک | یافته است از تو پستی خاک

ست بلندی ز تو و هم پستی | تو نشیب و فراز را بستی

انجم از تست و ماهتاب از تو | ذره از تست و آفتاب از تو

ست گدا از تو بادشاه از تو | عاجزی از تو هست و جاه از تو

مور خورد از تو و ز تو ار بزرگ | پشه از تو ز تست پیل سترگ

کوه از تو و نیز کاه از تو | ابر باران و آب چاه از تو

نور از تو و نیز نار از تو | گل ز تو گشته است و خار از تو

فرش خاک از تو چرخ بام از تو | بنده بیراه نیکنام از تو

شادمانی ز تست و غم از تو | خنده از تست و چشم نم از تو

محنتی گر مرا در آید پیش — دل من می‌شود ز سختی ریش

هر بلاے که پیش من آید — وز غمش خاطرم بفرساید

می‌شوم همچو زار و پژمرده — خاطرم اندوهگین دل افسرده

صبر از دل همین شود کافور — وز پریشانی عقل گردد دور

حافظا آنکه یقین دانم — دمبدم نام تو همی خوانم

لیک از آنکه ندارم صبر — این بلاے خفیف دارم جبر

این بلا دافع بلاے بزرگ — این زبان دافع زبان سترگ

چارهٔ کار من تو میدانی — همه دشواری از تو آسانی

دمبدم تو کنی خیال بمن — از غلط فهمیم بهیچ و سخن

دمبدم از تو مهربانی‌ها — دمبدم از تو دلستانی‌ها

همچو طفلی که زار میگرید — نیست او را خبر ز نیک و زبد

طفل هر لحظه گریه می آرد — مادرش فکر او بدل دارد

بر تنش روغن او همی مالد — طفل نادان بجهل مے نالد

مادرش چون علاج جوشاند — طفل خود را به مهر نوشاند

غلط داند آن دوا را زهر — گر بود [illegible] را به [illegible] قهر

نیست او را مجال جنبش و نقل — نیست او را تمیز دانش و عقل

چون به کارت کنیم عزم خیال — طفل در دل کند فضول ملال

مادرش شفقه بود کوشان را — شفقت می‌کند برادر جان را

داده مهر تو با مادر … — پوشد او طفل خویش در چادر

او حفاظت ز خشک و تر دارد — سوی هر نیک و بد نظر دارد

در دل مادر است بس الفت — دور از طفل می‌کند کلفت

مهربانی تو داده با ام را — از تو آغاز و هم ز تو انجام

این همه مهر مادران از تست — داده مهر مادران ز نخست

من چو آن طفل شیرخواره و خرد — می‌شناسم ز می نه صاف و درد

از غلط فهمی و ز نادانی را — بشناسم مهر پنهانی را

شفقت را ز تست چشم به من — بر خطاها مکن تو خشم به من

تا شناسیم لطف از شناخت
تو همیشه به من لطف داری
شکر الطاف تو چگونه گویم
آبرو از تو در جهان دارم
دادهٔ دست و پا پی رفتن
این زبان شکر تو همی گوید
به بدن دادهٔ هزاران عضو
چون بگفتم شکر تو از هر سوئے
این شکم از تو آب و نان یابد
تو قوت هضم معده را دادی
دست و بازو تو دادهٔ به بدن
سیه کارم روز و شب خطا و قصور
تو به فضل خود هم به راه آری

تا شناسیم جود و احسانت
نیز محفوظ از خطر داری
شکر اکرام تو چگونه گویم
لطف تو ظاهر و نهان دارم
این زبان دادهٔ پی گفتن
تا کند خویش را همی جوید
از رگ و خون درست صد اجا
دارم احسان تو ز هر سوئے
در پی شکر تو نه بشتابد
به بدن طاقت غذا دادی
شکم و پشت و پا سر و گردن
سر من گشته است پر ز غرور
و همه هم تو به من نظر داری

از خطا و لغزش نجات دهی / دست بدم قوت حیات دهی

شکر عفو خطا و بخشایش / شکر جود و عطا و آسایش

شکر از باز داشتن ز خطا / شکر از دور داشتن ز جفا

میکنم شکر من بدرگاهت / نیست راهی مرا بجز راهت

میکنم شکر تو ز هر سوی / که ندارم بجز تو من کوی

پیش کس گر روم من از غفلت / وا نهیم نکنی تو از رحمت

چون شوم من بسوی تو نالان / می کنی تو مرا چو خوش حالان

شکر تو از دل و ز جان آرم / گر بجز تو دگر نه پندارم

او فتد چون نظر بحسن و جمال / میکنم سوی صنعت تو خیال

تو مرا از خطا نگه داری / از عنایات خود بره آری

شکر این داشتن براه صواب / شکر محفوظ داشتن ز عذاب

میکنم شکر نعمت تو بسی / گر ندارم نظر بسوی کسی

مال مردم چو مار میدانم / در دل خویش خوار میدانم

می‌کنم شکر تو که از الطاف	سینه‌ها می‌ازین بلا صاف
در سرم چون غرور می‌آید	خوف تو هم ضرور می‌آید
شکر تو می‌کنم که تو ز غرور	می‌کنی از ره عنایت دور
هم درین دهر آبرویم ده	با خلایق تو نیک خویم ده
پیش دونان مرا مده ذلت	پیش همچو منی مده خجلت
پیش همچو منی مبر ما را	تو ز الطاف خود بخر ما را
حاکم ما تویی و ما بنده	پیش کس چون شویم شرمنده
از کرم تو مرا به قیمت دار	هم بهر دو جهان بقیمت دار
شرم دارم ز طعنهٔ مردم	عقل و دانش همی بگردد گم
من که دارم بجز خویش شیشهٔ ننگ	شفقت کن بهر مفگن سنگ
حاجت من بدست خویش بیار	حاجتم را بغیر خود مسپار
تو مرا ملتجی بغیر مکن	این دلم را ز کعبه دیر مکن
رزق ما را ز گنج خویش بده	وقت حاجت به مهر خویش بده

آرزو میکنم به عجز و نیاز — من ندارم عبادت و نه نماز

همه عمر من گذشت بیجا — دست حاجت نبرده‌ام بکسی

آرزوها بر درِ تو دارم ما — دست حاجت بسوی تو دارم

همه حاجات من برآر از غیب — از جوانی رسا نمودی تو به شیب

این سیاهی شب بروز رسید — همه شب درگذشت و صبح دمید

درگذشت این شباب من بنشاط — ضعف و پیری کنون نهاد بساط

این بساط مرا نگاه بدار — از عنایات خود به جاه بدار

جمله حاجات من بوقت شباب — از در تو برآمده بشتاب

شد چهل سال در خوشی و آسایش — الهی راست های بخشایش

تو ز طفلی مرا جوان کردی — تو توانا ز ناتوان کردی

همه‌ام حاجتم برآوردی — شفقت کردی و غم بخردی

شد چو اینک زمان پیری راست — از تو امید دستگیری هاست

با امید تو نیست باک غمم — دل من سوی تو رود هر دم

امید تو چشم خود دارم	با امید تو غم نمی آرم
در جوانی چو از تو بودم شاد	تو به پیری مرا به خواهی داد
من کنون آمدم بدرگاهت	سر من گشته خم بدرگاهت
جز در تو کجا روم بنده	از گناهان خویش شرمنده
ای بی غمی تو بده ز کار جهان	حال من نیست پیش تو پنهان
روز و شب انتظار می دارم	حال از درد زار می دارم
سوی تو انتظار می دارم	دل خود بیقرار می دارم
چونکه موی سیه سپید شود	در دل من همین امید شود
گر سیاهی من کنی تو سپید	هم بر آید ز درگه تو امید
از دل من تو کن سیاهی دور	این سیاهی من تو کن کافور
از گناهم مرا نجات بده	از سر نو مرا حیات بده
عفو کن جرم و هم خطایم را	کن تو مقبول این دعایم را

تمام شد

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اے کہ در یادِ تو مخلوقِ جہان ۔ جملہ دریادِ نہان وعیان شد

نام تو وردِ زبانِ ہمہ کس ۔ آدمی زادہ و ہم پیل و مگس

گشتہ دریادِ تو ہم زاہد و مست ۔ جملہ دارند بانعامِ تو دست

نام تو ورد زبان ساختہ‌اند ۔ یاد نامِ تو زجان ساختہ‌اند

یاد تو شاہ جہان ساختہ‌اند ۔ نامِ پاکت بزبان ساختہ‌اند

نامِ تو وردِ گدا ساختہ‌اند ۔ ہم بنامِ تو صدا ساختہ‌اند

ذکرِ تو جن و ملک ساختہ‌اند ۔ یادِ تو عرش و فلک ساختہ‌اند

ہر گیاہے کہ بروید ز زمین ۔ دارد او یاد تو در قلب امین

وردِ نامت ہمہ گلہا دارند ۔ نامِ پاکِ تو بدلہا دارند

یادِ تو مرغ و ہما نیز دارند ۔ دل خود سوئے تو دائم دارند

یادِ تو در ہمہ حالت دارند ۔ در ہمہ کثرت و قلت دارند

هندیان جمله هزاران فرقه   سندیان نیز به چندین فرقه

اهل اسلام همه از که و مه   مذهب شان همه هفتاد و سه

جمله ایرانی و تورانی هم   رومی و شامی و افغانی هم

چینی و برمی و هم جاپانی   زنگی و آسٹریا یونانی

همه افریقه و امریکن هم   ایشیا یورپ و تازی و عجم

جرمن و انگلش و فرنچ و روس   هم یهودی و نصارا و مجوس

همه اقراری توحید تواند   همه دل بستهٔ تمجید تواند

همه یاد تو بجان بسپارند   همه سوئے تو فغان بسپارند

جمله سوئے تو زبان بسپارند   هم بیاد تو لسان بسپارند

من بهر سو که گذر بسپارم   نور پاکت بنظر بسپارم

با ملایک تو عبادت داری   آن عبادت بریاضت داری

و سپه هم تن به مشقت دارند   پئے تو محنت و دقت دارند

آنکه حاصل کنم از یاد تو من   او نه پابند بآئین محنت تن

منزل تو بہ پل بن شده است / مهر و مه آب و گل بن شده است

خاک بر آب ز تو شد قایم / آتش و باد به حکمت دایم

جمله اشکال تو کردی از خاک / گشته این خاک هم از حکم تو پاک

خلقت مختلفه گشته ز تو / این همه نقش به گل بسته ز تو

مختلف صورت انسان کردی / مختلف هیئت حیوان کردی

مختلف شکل اناث است و ذکور / مختلف شکل پری دارد و حور

روز و شب خلقت بجید عالم / می برآری و بری سوی عدم

آدمی زاده به شکل دیگر / هر یکی گشته ز دیگر بهتر

مختلف شکل برادر باهم / مختلف رخسته برادر باهم

مختلف صورت فرزند و پدر / مختلف سیرت شان همدیگر

قسمت روز رسانی به همه / حکم خود روز برانی به همه

روزی روز رسانی با من / سبکی لطف نمانی با من

روز و شب اینچه که باید با من / هم ز لطف تو بیاید با من

زنده از رحمتِ تو مے مانم | از غذا تازه تو داری جانم

آن غذا روز شود پخته ز خام | زان گوارا و لذیذ است طعام

من چو عازم بہ سفر می گردم | می چشانی ہمہ گرم و سردم

پیش از انکہ رسانی بہ مقام | پر کنی خوان ز خورش آب بجام

روزی من ز جہان می آرند | پئے من خوان ہمگان می آرند

جا بجا آب بلامنتِ خلق | پئے سلطان و پئے صاحبِ دلق

نعمتِ آب غنیمت از تو ہے | شد بلامنت و قیمت از تو

ہم بدریا ز تو آب است روان | گشتہ از آب ہمہ زندہ بجان

کل شے زندہ تو کردی از آب | تشنگی ہمہ بردی از آب

آب پاکیزہ برآری از خاک | پاک گردد ہمہ از وے ناپاک

نعمتے نیست چو آب اندر دہر | از تو پر گشتہ بانہار و بہ بحر

بیحساب آب بدریا و بچاہ | بیحساب آب بصحرا و براہ ہے

جا بجا چشمہ و جوی است ز آب | تاکہ یابند ہمہ تشنہ شتاب

گر نبودی ز تو دریا و بحور — یافتی آب کجا وحش و طیور

چون کنم شکر و سپاس تو قدیر — گشته ام از کرمت مثل امیر

آبرو از تو بداده م بجهان — حال من نیست بنزدت پنهان

صورت پاک ز تو یافته ام — صورت از خاک ز تو یافته ام

سی کنم شکر عنایات تو من — گر نه دادی تو مرا عیب به تن

درد و سختی به من آسان کردی — پی هر درد تو درمان کردی

نه لیاقت نه هنر سبب ارم — سوی لطف تو نظر میدارم

تو ز الطاف ستانی مارا — تو ز هر درد رهانی مارا

یک گدا از تو شهنشاه شود — صاحب مملکت و جاه شود

شد همه عمر با مید و بیم — دل و جانم ز غم و درد دو نیم

چشم دارم بر دست حاکم — روز و شب گشته بکوی حاکم

دل چو سیماب طپان می باشد — سختی و صدمه بجان می باشد

منصب ظاهر سیم گشته و بال — پی منصب شده در رنج و ملال

همه داننده شیر حاکم — هم مقرب به سرپر حاکم

دل من داند و من می دانم — که چه حالت برسند به جانم

گرچه من منصب عالی دارم — این دل از یاد تو خالی ندارم

من دمی سجده نکردم هیبت — من سر خویش نبردم هیبت

در دلم نور زعرفان در ده — سپی رنجور تو درمان در ده

دل من کن لبوے خود مایل — وقت حاجت لبوے خود سائل

شیشهٔ خاطر ما راشکن — ده نجاتم تو زهر رنج و محن

تاب گفتار کسے نیست مرا — جز تو ام یار کسے نیست مرا

تو نگه داری زعنایات نظر — می رهانی تو زهر خوف و خطر

می رهانی تو زهر جور و ستم — می رهانی تو زهر درد و الم

می رهانی ز بلاها ما را — می رهانی ز خطاها ما را

این دلم هست پراز فتنه و زور — روز و شب مانده به فسق و فجور

از پی قطع هزاران تدبیر — می کنم لیک ندانم تقدیر

از پی نفع به کرد به فریب
فتنه و زور رسید زر و زمین
گاه کردم نه نیکوئی به کسی
وقت سختی نه رسیدم به کسی
نشده کار کسی از دستم
نه به فریاد کسی برسیدم
من رسیدم نه به امداد یتیم
مردمان نیک مرا انگارند
حسن ظن بیش بدارند به من
لطف تو بر من مسکین شده است
گر چه کردار ندارم نیکو
فرض تو هیچ ز من شد نه ادا
تو ز الطاف نگه داری مرا

سبب دوم من سوی بالا شب
شب و روز خواست مرا کار همین
عمر در زور گذشت است بسی
دست شده بهره ور از من نه کسی
نه گهر از پی مردم بستم
نه به امداد کسی پرسیدم
من رها ندم نه کسی را از بیم
لطف بر من به عنایت دارند
الفت خویش بدارند به من
لیکن همه عزت و تمکین شده است
یافتستم عزت و توقیر ز تو
با درست آمده ام چو گدا
از عنایات به او آر مرا

کن زبانم بستایش مایل | دل و جانم به نیایش مایل

نه تمیز است مرا هم نه شعور | روز و شب مانده بعصیان و قصور

چون شود بنده زاندوه بجان | سوی تو میرود افتان خیزان

سختی چون برسد بر بنده | سوی تو میرسد او شرمنده

تو ز الطاف پذیری او را | تو ز اشفاق بگیری او را

او ز سختی چو هراسان گردد | همه مشکل ز تو آسان گردد

سوی تو آمده ام من بنیاز | سوی تو گشته همه تن بنیاز

دارم از لطف تو امید چنین | که خطائی من بیچاره ببین

کارساز من بیکاره توئی | چاره بنده بیچاره توئی

یاد خود کن بدل ما قایم | تا که باشیم بیادت دایم

تو مرا از ره الطاف بگیر | از ره لطف دعایم بپذیر

کن تو مقبول مناجات مرا | تو روا کن همه حاجات مرا

تمام شد

خاتمہ کتاب ہفت پیکر در ہفت اشعار

از حروف اول و آخر شعر سمبت ۱۹۵۲ و از حروف آخر مصرعہ ہا اول و حروف اول مصرعہ ہاے دوم ہر شعر تاریخ سنہ ۱۳۰۲ فصلی در مصرع اول شعر ہفتم سنہ ۱۳۱۲ ھ در مصرعہ دوم شعر ہفتم سنہ ۱۸۹۵ ع ظاہر میشود

۵	ہزار ہا شکر از دل و جان بسوے خلاق ماہ و اختر	۳۰۰	۲	بہ بخشش او امید دارم کہ ہست آتش عزیمت ور	۲۰۰
۷	ز الطاف او کند زبان دان کند ہنرمند او ز نادان	۵۰	۲۰	کند ز فاسق ستون ایمان کند گدا را چہ شاہ کشور	۲۰۰
۵۰	نوشتہ ام چند شعر در حمد بود مقصود از نیایش	۳۰۰	۲۰	کہ من نہ دانم ز لفظ و معنی نیم ز شاعر نیم سخنور	۲۰۰
۷۰	عیوب او را امید دارم ز نکتہ دانان نیک و زیرک	۲۰	۲۰	کہ او ز الطاف خویش سازند این سفالم چو زر و گوہر	۲۰۰
۶۰	ستایش و حمد ختم کردم بدید عنبر برادر من	۵۰	۲	بہ گفت موسوم کردہ باید کنون مناجات ہفت پیکر	۲۰۰
۳۰۰	شدم چو فارغ ز نام او فکر سال تصنیف بود روشن	۱۰	۶۰۰	خیال تاریخ شام تا صبح بردہ صد پیچ تاب در سر	۲۰۰
۶۰	سر ستش پاکیزہ دادہ مژدہ بیا کہ مقبول شد دعا ہا	۱	۷	ز درگہ او قبول گردید چون مناجات ہفت پیکر	۲۰۰
۵۵۲	۱۳۱۲	۶۳۱	۶۷۱	۱۸۹۵	۱۸۰۰